
Duurzame Docentverkiezing



Juryrapport

Verkiezing Duurzame Docent 2022

Woensdag 23 november

Pakhuis de Zwijger

Inleiding

Voor de vijfde keer organiseren wij De Duurzame Docent verkiezing. Waar het de afgelopen jaren door covid noodgedwongen kleinschalig werd gevierd, is er deze keer een prachtig evenement neergezet in Pakhuis de Zwijger in Amsterdam. Een locatie waar creatie, sociale innovatie en de ontwikkeling van een meer duurzame samenleving centraal staan.

Het allerbelangrijkst zijn natuurlijk de docenten die zichzelf hebben aangemeld of door schoolbesturen, collega's, leerlingen of studenten zijn aangedragen. Het waren er meer dan vorig jaar: met een stijging van 55% ten opzichte van 2021 zijn er 62 aanmeldingen binnengekomen, vertegenwoordigd door docenten uit het hele land. Van Randstad tot buitengebied, uit alle schooltypen, jong en oud, vrouwen en mannen.

Juryvoorzitter Pieter Lossie benadrukt het belang van de rol die Duurzame Docenten spelen:

“Duurzame koplopers in het onderwijs zijn van levensbelang. Ik ervaar in mijn huidige minor Sustainability & Economics aan de Universiteit van Amsterdam wat het met mij en andere studenten doet om vakken te krijgen die zo betekenisvol zijn en zo goed aansluiten op de zorgen, actualiteiten en toekomstdromen zoals ik die als jongere meemaak. Ik gun het ieder kind en iedere jongere om bevlogen les te krijgen over de belangrijkste levensvoorwaarden. Niet alleen omdat het heel belangrijk is voor de maatschappij, maar ook omdat het leerlingen verder brengt in hun zelfontplooiing, hun ervaren gelijke kansen en hun brede betrokkenheid bij het leven en de maatschappij.

“Die diversiteit aan aanpakken is belangrijk en inspirerend: het hele duurzaamheidsvraagstuk in relatie tot het onderwijs is namelijk een complexe puzzel waar ieder puzzelstukje van grote waarde is”

We hebben dit jaar heel veel soorten voorlopers gezien in de verkiezing. Denkers die nadenken over een duurzaam curriculumontwerp, doeners die met hun leerlingen structureel de natuur ingaan, dromers die met studenten dromen over de mooiste mogelijke toekomst, makers die bouwen aan een groen schoolplein en ga zo maar door. Die diversiteit aan aanpakken is belangrijk en inspirerend: het hele duurzaamheidsvraagstuk in relatie tot het onderwijs is namelijk een complexe puzzel waar ieder puzzelstukje van grote waarde is.

De urgentie van de duurzaamheidscrisis verlamt mij soms, en dus is het des te belangrijker om onze aandacht te blijven richten op de belangrijke stappen die door zoveel mensen op zoveel plekken (waaronder het onderwijsveld) worden gemaakt richting die fundamenteel duurzame wereld. Onderwijs is het fundament, de hand die invulling geeft aan de toekomstbladzijden die nog te schrijven zijn. Ik ben er daarom van overtuigd dat deze duurzame docentenverkiezingen niet alleen belangrijk zijn voor leraren en leerlingen, maar uiteindelijk voor ons allemaal. Opdat we betekenisvol onderwijs kunnen creëren met en voor de jongste generatie zodat het hen sterkt om geen slachtoffer, maar dienstbare architecten te worden van de toekomst die voor hen ligt.”

Het selectieproces

Omdat er in Nederland verschillende schooltypen zijn, met elk eigen doelstellingen, zijn er **vier categorieën** waarin kandidaten kunnen meedingen: het basis- of primair onderwijs (PO), het voortgezet onderwijs (VO), het middelbaar beroepsonderwijs (MBO) en het universitair en hoger beroepsonderwijs (HO).

Het juryproces is in twee fasen verdeeld: een selectiecommissie (samengesteld uit vertegenwoordigers van de organiserende partijen) heeft uit het totale aanbod een shortlist opgesteld met daarop 12 genomineerden: drie potentiële winnaars per schooltype. De jury heeft vervolgens de top drie bepaald en de keuze gemaakt voor de Duurzame Docenten van 2022 zoals deze op woensdag 23 november bekend wordt gemaakt.

De organisatie en jury danken alle inspirerende inzendingen die vaak ook met culturele uitwisselprogramma's wereldburgerschap stimuleren aansluitend op de mondiale vraagstukken waar we voor staan.

De jury

Onder leiding van voorzitter [Pieter Lossie](#) (student politicologie en parttime beleidsmedewerker VO-Raad) hebben de volgende juryleden de inzendingen beoordeeld:

Voor het PO:

- [Nick van Breda](#) - changemaker onderwijs en exponential technologies
- [Louise Ruys](#) - duurzame docent PO 2021

Voor het VO:

- [Wendy Kakebeeke](#) - directeur Young Impact
- [Wieneke Maris](#) - duurzame docent VO 2019

Voor het MBO:

- [Floris ten Duis](#) - innovatiemanager ABN/AMRO, oprichter Green Offices
- [Colien Langerwerf](#) – duurzame docent MBO 2021

Voor het HO:

- [Margareth de Wit](#) – Voorzitter College van Bestuur Academica University of Applied Sciences
- [Bas van den Berg](#) - duurzame docent HO 2021

De beoordelingscriteria

De duurzame docent:

1. **Betrekt studenten** in het samenstellen van onderwijs (geeft studenten keus en een stem).
2. **Geeft handelingsperspectief** aan studenten: weet naast het inhoudelijk onderwijzen over duurzaamheid ook studenten mogelijkheden te geven bij te dragen aan authentieke oplossingen.
3. Krijgt een **groot deel van de school mee** in duurzame ontwikkeling.
Dit kan duurzaam gedrag zijn, maar mag ook zijn dat veel mensen op school de door de docent aangedragen initiatieven worden gesteund en dat mensen daar trots op zijn
4. Vervult **inspiratierol**. Is het meest inspirerend omtrent duurzaamheid, voor (beginnend) docenten, leerlingen, collega's en buiten de school.
5. Is een **vernieuwer in denken en doen**. Brengt nog niet eerder uitgevoerde ideeën naar voren, zorgt voor vernieuwing van denkpatronen over afval, voeding, schoolgebouw, lesprogramma enz.
6. Heeft een **brede/integrale opvatting van duurzaamheid**. Zorgt ervoor dat de 17 SDG's op school worden uitgevoerd (van gendergelijkheid, tot biodiversiteit) en zorgt voor vakoverstijgende projecten en educatie is waarin meerdere facetten van duurzaamheid en een duurzame samenleving samenkomen.
7. Werkt structureel en succesvol **samen met externe partijen**. Denk aan gemeenten, Natuur en Milieu Educatiecentra, waterschappen, lokale bedrijven, NGO's en buurtbewoners.

De organisatie

De Duurzame Docentverkiezing 2022 is mogelijk gemaakt door: Sofie Kreté, Eline Koopman en Kiki Engels ([Leren voor Morgen](#)); Marije van Bommel en Mark Boode ([Teachers for Climate](#)); Henk Tameling en Trisha Goossens ([Nederlandse Academie voor Duurzaam Onderwijs](#)); Emin Kececi, Yasin Yaylali en Ismail Aghzanay ([Meesters met Dromen](#)); André de Hamer ([Duurzame PABO](#)) en Isabelle Scholte en Leia van Veldhoven ([Youth for Climate](#)). Met medewerking van [SME](#) en [Pakhuis de Zwijger](#).



De uitslagen

Duurzame Docent 2022: PO

1. Robert Kwist
2. Aurelia Chevreul-Gaud
3. Tine Nieboer

Duurzame Docent 2022: VO

1. Jocelyn Janssen
2. Felix Spee
3. Manouk Thewissen

Duurzame Docent 2022: MBO

1. Yvette Barewijk
2. Sylvian van Elmbt
3. Edo Sutherland

Duurzame Docent 2022: HO

1. Rosa Groen
2. Laurien Kok-Hakkenbroek
3. Anca de Vries

PO: verslagen van de jury

Duurzame Docent 2022: PO

De jury over Robert Kwist

Oranjeschool, Rotterdam

De jury is enthousiast over hoe jij je hard maakt voor de duurzame ideeën van leerlingen. Je besteedt aandacht aan veel aspecten van duurzaamheid en betreft de kinderen daarbij. Jurylid Nick van Breda: "Ik vind het gaaf dat jij vanalles regelt voor de leerlingen die het bedacht hebben. Ze mogen zelf hun plan trekken en jij geeft ze de tekentafel om hun ideeën op vorm te geven. Vervolgens ga jij het 'buiten' regelen met externe partijen."

Je hebt samen met de leerlingenraad bereikt dat erbuiten wordt lesgegeven - op een prachtig nieuw *rainproof* en groen schoolplein. "Met je energie krijg je je team mee en je leert de teamleden zélf de lessen op het plein te geven, je neemt het niet over, dat vind ik heel sterk bij jou", zegt jurylid Louise Ruys.

Je bent een sociaal betrokken mens en vervult wat de jury betreft een voorbeeldrol op een school waar het misschien niet direct voor de hand ligt om over duurzaamheid na te denken. Nick van Breda: “Je helpt ook mensen die in armoede en met ongeletterdheid opgroeien, in een kansarme wijk. Het zou fantastisch zijn als je een stap verder kunt gaan maken en je impact binnen en buiten de school verder uitbouwt.”

Tip van Louise Ruys aan de school: “Robert is niet heel zichtbaar en ook zijn duurzame inzet zie je niet terug in de visie, de schoolgids en op de website. Jullie mogen best meer uitstralen dat je zo’n bevlogen duurzame docent in huis hebt!” De jury raadt jou aan om dit podium te benutten om zichtbaarder te worden binnen school en zelfs landelijk.

Bekijk [de inzending van Robert Kwist](#).

Tweede plaats PO

Aurélia Chevreul-Gaud

Amsterdam International Community School, Amsterdam

Je inspireert docenten en ze zijn blij met de lesmiddelen en suggesties die je geeft voor de lesaanpak. De waarde en betekenis van natuurbeleving draag je heel duidelijk uit, andere aspecten van duurzaamheid komen minder naar voren. Jurylid Louise Ruys is onder de indruk van je uitgesproken visie: “Je brengt kinderen in contact met en laat ze onderdeel uitmaken van het buitenleven. Dat is waardevol en inspirerend.”

Voor jurylid Nick van Breda is je onderwijsmateriaal een opsteker: “Je biedt anderen daarmee een aanleiding én materialen om van start te gaan met normen en waarden rondom duurzaamheid. Daarmee kun je grote groepen bereiken. Ook je concept van buitenonderwijs kan voor veel scholen vernieuwend zijn.”

Bekijk [de inzending van Aurélia Chevreul-Gaud](#).

Derde plaats PO

Tine Nieboer

Buitenvelderste Montessorischool, Amsterdam

Je bent een echte buitenlesdocent. Buitenlessen heb je op jouw school een structurele plek gegeven. Je draagt het ook over buiten de school. Door activiteiten en kennisuitwisseling te organiseren, werk je hard aan een *community of practise*. Je titel Buitenlesjuf van het Jaar is volkomen terecht. Jurylid Louise Ruys vindt je daarin zeer inspirerend: “Kinderen moeten naar buiten, dat is de basis, als je dat niet hebt, dan kun je niet over duurzaamheid gaan praten.” Beide juryleden zijn van mening dat je veel doet met natuur en buiten zijn, ook meer dan alleen met je eigen klas. De andere vlakken van duurzaamheid kun je nog zichtbaarder maken.

Bekijk [de inzending van Tine Nieboer](#).

Duurzame Docent 2022: VO

De jury over Jocelyn Janssen

Campus 013, Tilburg

“Het is bijzonder hoe je duurzaamheid binnen de héle school, heel *hands-on*, in verschillende vakken hebt weten te integreren. Veel buiten ook!”, zegt Wieneke Maris. Wat de jury erg aanspreekt, is dat je dit voor elkaar hebt gekregen binnen het vmbo en dat je het hele team hebt meegekregen. Hopelijk zijn er meer vmbo’s die jouw voorbeeld volgen en denken: het kan wél! Wendy Kakebeeke: “Je laat zien dat je via alle verschillende vakken kunt bijdragen aan één hoofddoel, terwijl iedereen de kerndoelen die bij die vakken horen nog zelf kan invullen.”

De breedte en diversiteit waarin je duurzaamheid hebt geïntegreerd is heel creatief. De rol van de buurt, de collega’s, de organisaties rond de school hebben een grote betekenis. Je verbindt iedereen met elkaar en betreft mensen. Zo zouden we dat meer in het onderwijs moeten zien. Een tip van Wieneke: “Je zou de leerlingen nog meer in hun kracht kunnen stellen door ze zeggenschap te geven en ze mee te nemen in het ontwerp- en denkproces. Geef ruimte voor het initiatief vanuit de leerlingen.”

Door ook andere scholen en lokale organisaties uit te nodigen, vervul je voor de regio Brabant een inspiratierol. Ook je praktische en pragmatische instelling motiveert anderen. “We hopen als jury dan ook dat je als winnaar je voortrekkersrol voortzet naar andere scholen! Overigens hebben we daar alle vertrouwen in.”

Bekijk [de inzending van Jocelyn Janssen](#).

Tweede plaats VO

Felix Spee

Berlage Lyceum, Amsterdam

“Ik word heel blij van een docent die daadwerkelijk vernieuwend curriculum schrijft! Van de overheid komt het niet en dit kan een landelijk effect hebben”, zegt jurylid Wieneke Maris. Het mooie van de pilot die je hebt gestart is dat het de echte wereld naar binnen haalt: “Door leerlingen samen met organisaties oplossingen te laten bedenken, betrek je hen én leg je de link naar de praktijk, en dat is heel sterk”, aldus Wendy Kakebeeke. Het lijkt beide juryleden een heel tof en vernieuwend vak, en ze zien de grote ambities, zoals dat het SLO en collega’s meekijken en dat grote bedrijven als TaTa Steel niet gemedan worden. Maar je aanmelding is net te vroeg: aan het eind van het schooljaar weten we of de uitvoering net zo mooi is geworden als het plan. Ze nodigen je daarom met klem uit volgend jaar weer mee te doen mét de resultaten die je hebt geogst.

Bekijk [de inzending van Felix Spee](#).

Derde plaats VO

Manouk Thewissen

Stedelijke Scholengemeenschap Nijmegen

Wat Manouk voor elkaar heeft gekregen, lukt zeker niet iedere docent! Beide juryleden zijn onder de indruk hoe je binnen een Nederlandse schoolsetting een ecoteam bij elkaar en in actie hebt gekregen. Wendy Kakebeeke: “Je laat de stem van de leerlingen sterk meetellen en het team meedenken en -werken in de uitvoering. Ook werk je samen met veel verschillende, relevante partijen om te zorgen dat er resultaat behaald wordt.” Je bent een goede docent die gedreven het thema aandrijft binnen de kaders die er zijn. “Je bent duidelijk heel erg gemotiveerd, je draait het ecoteam inspirerend en neemt ook de school mee. Je integreert duurzaamheid op bescheiden wijze in andere vakken, en dat is knap”, aldus Wieneke Maris. Dus ga zo door en als volgende stap zou je het verder kunnen uitbreiden naar buiten de school.

Bekijk [de inzending van Manouk Thewissen](#).

MBO: verslagen van de jury

Duurzame Docent 2022: MBO

De jury over Yvette Barewijk

ROC College Hilversum, afdeling Mode

Van alle kandidaten vonden de juryleden dat jij de meeste impact maakt. *Fast fashion* is een groot probleem en vooral bij jongeren bepaalt kleding voor een groot deel de identiteit. Jouw lesaanpak daarin maakte je voor jurylid Colien Langerwerf direct de winnaar: “Doordat de studenten aan het eind van het traject weten wat hun voetprint is, kunnen ze heel concreet hun koop-, reis- of eetgedrag aanpassen. En dat is fantastisch, want jonge mensen ‘verbruiken’ veel mode, dus daar kun je veel bereiken.” Ze ziet dat je goed meevoelt met wat voor jongeren belangrijk is en hoe je dat kunt ombuigen naar duurzamer handelen.

De breedte van je werkzaamheden is opvallend en je bent actief op vele fronten: zowel binnen de school als in de interactie met andere onderwijsinstellingen, in projecten en in het curriculum. Je bent goed in het betrekken van studenten, bijvoorbeeld door hun interesses en kwaliteiten mee te nemen in de lesprogramma’s. Ook krijg je een groot deel van de school mee middels werkgroepen. Je hebt daarnaast goede contacten van buiten de school naar binnen gebracht, en daar ziet jurylid Floris ten Duis nog veel meer mogelijkheden: “Je kunt je missie nog veel breder uitdragen, ook buiten het mbo: op andere scholen, in het bedrijfsleven, nog meer samenwerken met ondernemers. Dan realiseer je een verandering in de hele maatschappij.”

Colien Langerwerf hoopt dat je als Duurzame Docent ook het podium pakt: “Dan maak je nóg meer impact en niet alleen in Amsterdam, maar in heel mbo-land!”

Bekijk [de inzending van Yvette Barewijk](#).

Tweede plaats MBO

Sylvian van Elmbt

VISTA College Heerlen

Impact is voor jou een sleutelwoord en je vertaalt dat via je kooklessen op een heel slimme en toegankelijke manier naar de studenten en naar de rest van de school. Jurylid Colien Langerwerf: “Je maakt het duurzaam koken heel zichtbaar en praktisch. En door de voedselbank erbij te betrekken, tik je ook het onderwerp armoede aan.” Jurylid Floris ten Duis ziet dat je met je projecten een connectie maakt met de wereld buiten de school en hij is onder de indruk van wat je allemaal doet: “Daarmee heb je een voorbeeldfunctie voor veel studenten en laat je zien hoe je het verschil kunt maken.” Het zou mooi zijn als je de SDG’s zichtbaarder mee gaat nemen in je werk.

Bekijk [de inzending van Sylvian van Elmbt](#).

Derde plaats MBO

Edo Sutherland

ROC van Amsterdam en ROC van Flevoland

Je hebt mooie initiatieven ondernomen: het Green Office-concept is inmiddels op meer onderwijsinstellingen een feit en de introductie van de betekenseconomie is een waardevolle verandering in het nog steeds klassieke en traditionele economie-onderwijs. Als het gaat om je missie nu, is de jury onder de indruk van je plannen. Colien Langerwerf: “De ideeën zijn hartstikke goed, maar het is nog weinig concreet. Ik ben daarom vooral nieuwsgierig naar de uitvoering ervan!” Het valt de jury op dat de voorbeelden in je aanmelding van wat langer geleden zijn, waar het deze verkiezing vooral gaat om het nu. “Richt je vanaf nu op het ‘hoe’ en maak je plannen tot concrete acties”, adviseert Floris ten Duis. Conclusie: je bent inhoudelijk zeer goed bezig. Als je dat komend jaar in de praktijk kunt brengen, hoopt de jury dat je je volgend jaar weer inschrijft.

Bekijk [de inzending van Edo Sutherland](#).

HO: verslag van de jury

Duurzame Docent 2022: HO

De jury over Rosa Groen

De Haagse Hogeschool, Den Haag

Jij zet je als docent-onderzoeker buiten de kaders van het onderwijs breed maatschappelijk in en wil je echt verdiepen via onderzoek. Je pakt daarmee ook andere thema’s waar niet iedereen direct aan denkt bij duurzaamheid, zoals rechtvaardigheid en kindermishandeling. Jurylid Margareth de Wit vindt dat in de huidige samenleving zeer belangrijk: “We hebben in deze onrustige tijden echt jonge mensen nodig die heel serieus en *evidence based* met dit thema aan de slag gaan en het willen overdragen aan studenten. Daarin kun je als voorbeeld en inspirator heel veel betekenen.”

De betekenis van jouw aanpak is volgens jurylid Bas van den Berg voor álle hogescholen groot: “Je sociaal-rechtelijke visie kan het perspectief op duurzaamheid in de hele sector verbreden. Je perspectief reikt buiten het techno-materialistische economische domein en daar kunnen andere instellingen veel van leren.”

Beide juryleden prijzen je grote en internationale scope: je werkt mooi samen met externe partijen, zoals gemeentes, ngo’s, de EU, het International Court of Justice. “De uitdaging voor jou ligt daarmee nu vooral op het organisatievlak”, vindt Bas, “dus hoe oefen je invloed uit binnen de instelling; hoe breng je verandering teweeg op de faculteit of bij het College van Bestuur.”

“Je probeert zowel als persoon en als professional het thema duurzaamheid breed vorm te geven en in te richten. Dat doe je diepgaand, zowel vanuit je positie van docent als van onderzoeker”, ziet Margareth de Wit. Daarin betrek je daarin niet alleen je eigen werkomgeving, maar zoek je het ook actief buiten de hogeschool om daar je impact als professional in te brengen.

Bas van den Berg hoopt dat jouw gedachtegoed zich verspreidt en er binnen het HO meer ruimte wordt gemaakt om serieus aan de slag te gaan. “Dat anderen net zoals jij complexe vraagstukken rondom duurzaamheid en rechtvaardigheid durven aan te kaarten door vragen te stellen over hoe waarde, rechten en normen zich tot elkaar verhouden. Daarmee belicht je op confronterende en uitdagende wijze alle dimensies van duurzaamheid, óók de meer onderbelichte kanten.” Ga zo door!

Bekijk [de inzending van Rosa Groen](#).

Tweede plaats HO

Laurien Kok-Hakkenbroek

Zuyd Hogeschool, Maastricht

Je bent een voorbeeldpersoon, trekt er hard aan en neemt mensen mee. “Je hebt je als persoonlijkheid gemanifesteerd, bent *in the lead* en maakt een duidelijk statement in je werk”, zegt jurylid Margareth de Wit. Het opzetten van de Green Office, de Hackatons en het mandaat van het College van Bestuur laten zien dat je de school mee krijgt en anderen inspireert. Jurylid Bas van den Berg: “Ik vind het mooi te zien dat je de kansen pakt om uit te breiden binnen de organisatie, en met de regio.” Het is voor de jury nog niet zo duidelijk wat je uiteindelijk wilt bereiken en zij zijn daarom heel benieuwd naar jouw visie over waar het onderwijs naartoe moet gaan als we leven in een duurzame wereld.

Bekijk [de inzending van Laurien Kok-Hakkenbroek](#).

Derde plaats HO

Anca de Vries

Aeres Hogeschool Almere

Jouw inzet richt zich op de studenten om je heen en voor hen is jouw *way of life* een prachtig voorbeeld dat inspireert. Je wilt impact hebben op anderen en maakt een mooi statement door met

tweedejaarsstudenten een boek te maken over duurzaamheid. “Je gaat aan de slag om mét studenten te creëren, hen te betrekken en handelingsperspectief te geven, dat is jouw sterke kant”, vindt jurylid Margareth de Wit. Je staat open voor de motivatie die jonge mensen drijft en speelt daar actief op in. “Van ons mag je je gedachtengoed zeker verder brengen dan het klaslokaal, zodat het ook buiten de school invloed gaat krijgen!”, aldus de jury.

Bekijk [de inzending van Anca de Vries](#).

De Duurzame Docent Verkiezing 2023

Begin 2023 starten de organisaties weer met de voorbereidingen van de volgende editie van deze inspirerende en belangrijke verkiezing! Eén van de speerpunten die daarin van groot belang zal zijn, is diversiteit en inclusie in duurzaam onderwijs. Waar iedereen in Nederland vrij is zich te ontwikkelen in de onderwijsvorm die bij hem, haar of hen past, zoeken we ook naar de rolmodellen die kinderen en jonge mensen representeren en inspireren grenzen te verkennen, en hen aanmoedigen die over te gaan. Een duurzamer en rechtvaardiger samenleving is de verantwoordelijkheid van iedereen en we weten dat er zovelen zijn die zich daar hard voor maken. Die moeten gezien, gehoord en geprezen worden.

Tot volgend jaar!